

**biologisk
dynamisk
forening**

Framtidas landbruk –
et landbruk for framtida

Strategi- og handlingsplan
2021-2024

DEL 1 GENERELT

INNLEDNING:

Om Biologisk-dynamisk Forening

Visjon

Demeter internasjonal

Varemerket Demeter og sertifisering

Veiledningstjeneste

Preparater

Fagseminar

Utdanning

Herba og Sosiale medier

Informasjonsmateriell

Kore

Markedstiltak

Samarbeid med Steinerbevegelsen

Myndighetsarbeid og representasjoner

Samarbeidspartnere

Finanser

DEL II STRATEGI for 2021 – 2024

Viktige målsetninger for perioden 2021-2024

Samarbeid med gårdene

Bærekraftig økonomi

Formidling og kommunikasjon

Forskning

Veiledning og utvikling

Demetermerket

Ny generasjon inn i landbruket

Dialog med forbrukeren

DEL I – GENERELT

INNLEDNING

Målet for strategiplanen er å synliggjøre en felles oppfatning av de oppgavene foreningen har, og legge grunnlaget for prioriteringer innenfor rammene foreningen har til rådighet. Vi ønsker at strategiplanen skal vise våre samlede aktiviteter og fokus slik at den, ved siden av å være et styringsdokument, kan legges ved søknader til offentlige institusjoner og stiftelser.

Den viktigste personen i foreningens fokus er bonden, samt medlemmene og forbrukerne. Uansett om foreningen har målsettinger innen miljø, forbrukerbevissthet, internasjonalt og globalt arbeide etc., er det bonden og livet på gårdene som er ett av foreningens viktigste hovedanliggender.

BIOLOGISK-DYNAMISK FORENING

Biologisk-dynamisk Forening er en del av et internasjonalt nettverk av tilsvarende foreninger. På verdensbasis oppleves fremgang for den biodynamiske metoden, særlig i Asia og Syd-Amerika, og det merkes også i Norge. Et av de viktigste mål foreningen har hatt er å få en god og stødig veiledningstjeneste for nyetableringer og bønder som er interesserte i å legge om. Det er flere nye initiativ som mottar veiledning, og utdanningsprogrammet innen det nordiske biodynamiske landbruket har 19 studenter pr 31.12.2020, hvorav 14 arbeider på biodynamisk gårder i Norge. Dette gir godt håp om vekst også i Norge i kommende år.

Hvordan kan biodynamisk landbruk være med på å løse de utfordringene som dagens landbruk, matproduksjon og ernæring står overfor?

Utfordringene er egentlig massive, fordi en har på flere områder frikoblet matproduksjonen fra den levende sammenhengen som det står i. Dette påvirker miljøet, jordfruktbarheten, smaken på maten, klimautslippene, robusthet mot klimaendringer, og ikke minst den ernæringsmessige kvaliteten på maten. En rekke kostholdsrelaterte sykdommer viser at matproduksjonssystemet er ute av balanse.

Biodynamisk betyr livsprosesser. Det er ikke et dogmatisk system. Vi må være gode observatører og studere naturen med øye for de levende prosessene.

Biodynamisk landbruk kom fra Rudolf Steiners landbrukskurs som ble gitt som en respons på de kjemiske metodene som ble innført i landbruket fra midten av 1850-tallet.

Biodynamisk landbruk - den eldste økologiske landbruksmetoden - er et vitenskapsbasert, helhetlig, regenerativt landbruk som arbeider med livsprosessene for å bli et selvberget landbruk som produserer mat med god smak og av den ypperste ernæringsmessige kvalitet.

Vi har mange gode eksempler på hvordan biodynamisk metode bidrar til dette.

Biodynamiske gartnere (f.eks. Solhatt) tar vare på norske grønnsaksorter tilpasset norsk klima. Biodynamiske gårder dyrker frukt, grønnsaker, korn av høy kvalitet.

De biodynamiske gårdene i Norge har en sentral posisjon innen frukt, grønnsaks- og kornproduksjon, gårdssalg og lokal foredling. For eksempel er den moderne speltproduksjonen i Norden et resultat av et målrettet arbeid for aktiv bevaring av kornsorter som moderne kornforedling har trengt ut av alminnelig produksjon.

Foreningen har også mye viktig kunnskap og erfaring å bidra med når det gjelder dyrehold og -etikk.

Det biodynamiske nettverket og arbeidsomfanget har vokst. Biologisk-dynamisk Forening samarbeider i dag med institusjoner, organisasjoner, forskningsmiljøer og bedrifter og er representert i en rekke utvalg og råd. Med økt arbeidsomfang og interesse følger behovet for tilføring av menneskelige og økonomiske ressurser.

Foreningen ønsker også å formidle bildet av gården som en sosial organisme med mulighet for individuell vekst så vel som integrering i lokalsamfunnet. Biologisk dynamisk landbruk er både en jordbruks-, sosial- og samfunnsimpuls.

DEMETER INTERNATIONAL BFDI (Biodynamic Federation Demeter International).

Demeter Internasjonal forvalter det globale ansvaret for produksjon og omsetning av varer fra biodynamiske produsenter. Sammenslutning er basert på de forskjellige medlemslands sertifiseringsorganisasjoner, og Biologisk-dynamisk Forening ivaretar dette ansvaret på Norges vegne.

VAREMERKET DEMETER OG SERTIFISERING

Foreningen vil opprettholde som mål at Demeter-virksomheten i Norge baserer seg på tregreningsprinsippet, slik at det skilles på kulturell og organisatorisk virksomhet (Biologisk-dynamisk Forening), økonomisk virksomhet (Demeter Norge) og ivaretagelse av rettslige interesser (Regelverksutvalget).

Regelverksutvalget sørger for at regelverket til enhver tid er oppdatert i henhold til internasjonal standard og den biodynamiske bevegelsens mål.

Demeter Norge har som oppgave å organisere de økonomiske virksomhetene i Demeter, som f.eks. møller, butikker, bønder, slaktere og markeder.

VEILEDNINGSTJENESTEN

Foreningen har en egen veiledningstjeneste som har som oppgave å besøke gårder som ønsker å legge om til biodynamisk, følge dette opp og veilede dem i prosessen mot sertifisering. Videre arbeider foreningen med de eksisterende gårdene i form av gårdssamtaler og besøk.

DE BIOLOGISK DYNAMISKE PREPARATENE

De biologisk-dynamiske preparatene er blitt til etter inspirasjon fra Rudolf Steiners landbrukskurs. Preparatene består av materiale fra planter, dyr og mineralske substanser, de fremmer også mikrolivet og dets mangfold.

Preparatene har ulike virkninger, og bidrar til sunnhet og livskraft hos planter, dyr og mennesker.

Foreningen tilbyr biologisk-dynamiske preparater til dem som selv ikke har anledning til å produsere dem.

FAGSEMINAR

Biologisk dynamisk Forening arrangerer ulike kurs gjennom året:

Preparatdager

Fruktdyrking og-beskjæring

Birøkt

Frødyrking og frøforedling

Kompost og jordforbedring

Fôring og stell av husdyr

Dyrevelferd

Melk og melkebearbeiding (ystring)

Såkalender – dens anvendelse

UTDANNING

BINGN

I 2014 ble BINGN stiftet. Utdanningen er en 3-årig praksisbasert program og kan ses på som et lærlingeprogram. BINGN er forkortelse for Biodynamisk Initiativ for den Nye Generasjonen Norden. Målet er å skape et levende nettverk mellom biodynamiske bønder, de nordiske foreninger, forskningsinstitutter og støttespillere. I tillegg er BINGN en plattform for kompetanseutvikling, og står i konkret utveksling med tilsvarende bevegelser internasjonalt.

I 2020 hadde utdanningsprogrammet 19 studenter, hvorav 14 arbeider på gårder i Norge.

HERBA – OG SOSIALE MEDIER

HERBA er foreningens medlemsmagasin, som har vært utgitt siden 1965. Foreningens mål er at HERBA skal fungere som et vindu mot verden, og i tillegg til å utgjøre hoveddelen av foreningens kommunikasjon med medlemmene, også være tilgjengelig i andre sammenhenger som f.eks. biblioteker, skoler o.a.

Tidsskriftet HERBA er en viktig del av foreningens arbeid med kunnskapsformidling.

HERBAs overordnede mål er å formidle informasjon og kunnskap knyttet til biodynamisk jordbruk, rekruttering, ernæring, kultur, natur og forbruk.

NYHETSBREV

Biologisk-dynamisk Forenings nyhetsbrev HERBALINE kommer ut med jevne mellomrom. Nyhetsbrevet tar opp aktuelle tema, forteller om styrets arbeide og situasjonen i foreningen. Det annonseres kurs, utflukter og annet.

NETTSIDE

Her finnes informasjon om foreningens arbeide, Demeter, regelverket, gårdene, HERBA, utdanning og forskning. Kalenderen oppdateres med kurs og arrangementer.

Biologisk-dynamisk Forening har egen side på Facebook som oppdateres jevnlig.

Foreningen har også en twitterkonto.

INFORMASJONSMATERIELL

Foreningen har brosjyrene "Biodynamisk matkvalitet" og "Økologisk og biodynamisk melkeproduksjon" til gratis utdeling. Det vil bli utarbeidet mere materiell til formidling, markeder og kurs.

I tillegg er det trykt et introduksjonshefte i biodynamisk birøkt.

KORE

I 2012 ble det bevilget midler fra Stiftelsen Eir til å gjennomføre et prosjekt der målsettingen er å samle forskningsresultater fra hele verden rundt temaet matkvalitet og gjøre disse tilgjengelige for interesserte. Databasens adresse er www.kore.no, og presenterer forskningsresultatene i sammendrag, med lenker til forskningsartiklene. På foreningens nettside er det lenke til databasen. Kore har en egen referansegruppe bestående av fagpersoner fra flere ulike miljø.

MARKEDSTILTAK

Biologisk-dynamisk Forening har vært involvert i flere markedstiltak. Særlig har samarbeidet med Bondens marked, Oslo Kooperativ, reko-ringen og dagenmat.no vært fruktbart.

SAMARBEID MED STEINERBEVEGELSEN

Biologisk-dynamisk Forening er en del av en antroposofisk bevegelse, som har til formål å utvikle samfunn som bygger på de grunnleggende visjoner fra Rudolf Steiner (1861-1924), Bevegelsen inneholder Steinerskolene, sosial-terapeutiske institusjoner, medisin, arkitektur, en rekke initiativer innen musikk og kunst, filosofi, religion og annet. Foreningen har også hatt innspill om «grønn skole» prosjekter.

Foreningen er med i den årlige Steineruka med foredrag, kurs og gårdbesøk.

www.steineruka.no.

MYNDIGHETSARBEID OG REPRESENTASJONER

Det er et viktig for Biodynamisk Forening å stå i dialog med landets myndigheter. Dette utføres i dag ved møter med f.eks. Landbruksdirektoratet, Statsforvalterens landbruksavdelinger og direkte kontakt med Landbruks – og matdepartementet gjennom den årlige søknad om organisasjonsstøtte.

Foreningen er representert i følgende organisasjoner, nettverk og samarbeid:

Økologisk Norge

Økouka

Regelverksutvalget for økologisk landbruk

NØK

GMO-nettverket

Nettverket for genressurser

Landbrukets Økoløft

Alliansen for ny jordbrukspolitikk

Debio og Debio-Info

SAMARBEIDSPARTNERE

Biologisk-dynamisk Forening har flere samarbeidspartnere.

Gjennom Økouka samarbeider vi med bl.a. Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Økologisk Norge, Bondens marked, Debio, Spire, Food Studio, Geitmyra matkultursenter for barn og Fremtiden i Våre Hender. I NØK-samarbeidet er vi i tillegg knyttet til NOFIMA, NORSØK, og Norsk Landbruksrådgivning.

Gjennom sin representasjon i regelverksutvalget for økologisk landbruk samarbeider foreningen i tillegg til ovennevnte organisasjoner med representanter for Nortura, Tine, Mattilsynet og Coop.

Gjennom en samarbeidsavtale med Bygdø Kongsgård samarbeider BdF med Gartneriet på Bygdøy, ByBi og Genressursentret.

FINANSIELT

Biologisk-dynamisk Forening fikk inntil 2019 støtte av Staten ved Landbruks- og Matdepartementet, og Landbruksdirektoratet. Foreningen har også fått støtte fra Eckbos Legat, Rudolf Steinerstiftelsen, Cultura Gavefond og Bergesenstiftelsen. Fylkene Oslo og Viken, Innlandet og Trøndelag har også støttet noen av våre regionale prosjekter.

ORGANISASJON

Foreningen har et styre på fem medlemmer og en liten administrasjon. Pr 31.12.2020 hadde foreningen 555 medlemmer. Kontoret holder til i Oscarsgate 10 i Oslo. Foreningens hovedoppgaver utføres av administrasjonen, medlemmer av styret, prosjektledere og mandatgrupper. Årsmøtet er dens øverste organ.

DEL II - STRATEGIPLANEN 2021- 2024

VIKTIGE MÅLSETNINGER FOR PERIODEN 2021-2024

Norge har gode forutsetninger for biologisk-dynamisk landbruk. Det har vært drevet biologisk-dynamisk gjennom ca. 90 år, og det finnes erfaringer fra ulike deler av landet. De fleste produksjonene befinner seg i områder med gode landbruksvilkår, som f.eks. i Hamar/Lillehammer regionen, Ringerike/Hadeland-området, Trøndelag og Vestfold. For de nærmeste fire årene er det nødvendig å ta noen nye grep og ta i bruk nye verktøy. En viktig prioritering er å få nye krefter inn i det biodynamiske landbruket. Vi står overfor et generasjonsskifte på gårdene.

For å kunne nå ut til et bredere publikum, vil vi fokusere på undervisningsfilmer og tematiske filmer, synliggjøre forskningen som finnes og bli en tydeligere stemme i samfunnsdebatten rundt klima, jordfruktbarhet og regenerativt landbruk.

Strategiplanen vil bidra til en felles bevissthet, et personlig eierskap og ansvar for de oppgavene foreningen vedtar å arbeide med.

Den vil skape en felles oppfattelse av oppgavens innhold og sammenheng. Den vil legge grunnlaget for prioriteringer innenfor de rammer foreningen har til rådighet.

Den ønsker å gi foreningen en tydelig profil både innad og utad, og danne grunnlag for arbeidet med å finansiere virksomheten.

Strategi- og handlingsplanen er en beskrivelse av de oppgavene foreningen arbeider med og foreningens mål for fremtiden. Med utgangspunkt i Strategi- og handlingsplanen skal styret, daglig leder og arbeidsgruppene arbeide for å utvikle foreningen og styrke virksomheten. Planen skal evalueres og justeres til årlige handlingsplaner i forbindelse med årsmøte hvert år.

SAMARBEIDET MED GÅRDENE

Det finnes 20 biodynamiske gårder i Norge. Mange gårder har tatt nye skritt de siste årene, spesielt når det gjelder synlighet i lokalmiljøet, distribusjonskanaler og kulturell profil.

Foreningen vil se etter nye muligheter å styrke kontakten med og mellom gårdene, for å støtte potensialet for videreutvikling

Vi vil

- gjennomføre en spørreundersøkelse om gårdenes behov
- Opprette en felles plattform for gjensidig informasjon, råd og kunnskap

BÆREKRAFTIG ØKONOMI

Foreningen er en frivillig organisasjon, helt avhengig av støtte utenfra. For å kunne sikre driften over flere år av gangen, må det utarbeides gode kontakter med eksterne stiftelser og institusjoner som kan støtte oss.

Vi vil

- søke nye kilder for å finansiere sin virksomhet ved siden av å opprettholde søknader til Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet
- opprette kontakt og dialog med de fylkeskommunene hvor gårdene befinner seg.
- undersøke mulighetene for prosjektsøknader i fylkeskommunene og stiftelser med et langsiktig perspektiv

FORMIDLING OG KOMMUNIKASJON

Tiden vi lever i krever nye former for kunnskapsformidling. Mye fruktbart kan skje ved å organisere webinarer, ha tilgjengelig kunnskapsfilmer og kurs via digitale plattformer. Dette vil kunne tiltrekke nye generasjoner og også gi den eldre generasjonen en ny impuls. Samtidig vil det utvide vårt nettverk. Mange er interessert i å dyrke biodynamisk, også i liten skala. De vil kunne få nytte av dette.

Vi vil

- ved hjelp av korte filmer fremstille de viktigste kunnskapsområdene innen biodynamisk jordbruk
- gjøre foredrag og artikler tilgjengelige på vår hjemmeside
- produsere kortfilmer som presenterer den enkelte bonde og gård
- fokusere særlig på bygging av humus og jordfruktbarhet, blant annet i lys av klimaendringene.

FORSKNING

Det har i mange år blitt drevet en meget bred forskning innen det biodynamiske landbruket, både i Europa og internasjonalt. Mye av denne forskningen har inntil nå ikke vært tilgjengelig på foreningens hjemmeside. Forskningsbasen Kore er her en viktig samarbeidspartner.

Det er også viktig å formidle hvilken metode som blir brukt i slik forskning.

Vi vil

- bidra til synliggjøring av forskningsprosjekter og forskningsinstitusjoner
- samarbeide med Kore og VitalAnalyse om kurs og seminar

- bidra til å styrke forskningsinnsatsen på forholdet mellom dyrkingsmetode, ernæringskvalitet og helse

VEILEDNING OG UTVIKLING

De som ønsker å legge om til biodynamisk eller er spesielt interessert, kan henvende seg til foreningen og få besøk og råd av foreningens veiledningstjeneste. Vi ser en økende interesse her. Det har stor betydning for bonden å kunne dele erfaringer med andre bønder, for å bli inspirert i eget arbeide og for utviklingen av egen gård. Dette er særlig viktig for nybegynnerne

Vi vil

- utvide veiledningstjenesten til også å gjelde generell informasjon om biodynamisk landbruk for interesserte
- drive oppsøkende virksomhet

DEMETERMERKET

Demetermerket er ennå ikke så godt kjent i Norge. Mange kjenner blomsten, men likevel vet de ikke hva som står bak. Å formidle hva merket står for er viktig for forbrukeren, butikker, importører og grossister. Demetermerket er et kvalitetsstempel som også står for solidaritet med andre land, da deler av avgiften går til biodynamiske initiativ i land som India og Nepal.

Vi vil

- inngå forretningsavtaler med importører, butikker og grossister, foredlere og produsenter
- tilrettelegge for gode salgskanaler
- markedsføre varemerket Demeter i ulike kanaler

NY GENERASJON INN I LANDBRUKET

Vi forventer at nye mennesker, nye samarbeidsformer og en ny «arena for unge økologiske og biodynamiske bønder» vil gi nye krefter til biodynamisk landbruket. Dette kan for eksempel resultere i nye måter å organisere gårdsdrift på, slik som ulike former for produsent-forbrukersamarbeid, videreutvikling av biodynamiske metoder innen kretsløpslandbruk, regenerativt landbruk, produktutvikling, foredling, kreative omsetningsformer og videreutvikling av gårder som arena for kulturformidling.

Vi vil

- bidra til trygge og gode generasjonsskifter på biodynamiske gårder
- mobilisere og rekruttere flere biodynamiske bønder
- legge til rette for en arena hvor unge bønder kan møtes og arbeide sammen
- legge til rette for at ungdom får verv og representasjoner i foreningen

DIALOGEN MED FORBRUKEREN

Flere og flere blir opptatt av matkvalitet og ønsker å vite mer om det biodynamisk og hvor man kan få kjøpt biodynamiske varer. Her trengs det et økende informasjonsarbeid og kunnskapsformidling. Filmer som nevnt her blir viktig.

Foreningen vil bedre kommunikasjonen med våre målgrupper gjennom å

- opprette et forum for forbrukernes spørsmål og behov på nettsiden.
- styrke informasjonen på nettsiden mht.:
 - oversikt over hvor man kjøpe Demetervarer
 - filmer og tekster om biodynamisk matproduksjon m.m.
 - et tjenestetorg: Hvem hjelper med hva i foreningen?
- styrke kontakten til forbrukerne gjennom økt informasjon om sammenhengen mellom dyrkingsmetode, ernæringskvalitet og helse
- utvikle en forbrukerdialog gjennom tilbud til organisasjoner og skoler om foredrag, matkurs, formidle eksisterende og ny forskning med mer.

Oslo i februar 2021